

ZYCIE NOWOGRODZKIE

DZIENNIK POSWĘCONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRODZKIEJ.

Adres Redakcji i Administracji: NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja, Nr. 1. — Telefony 75 i 100.

Prenumeratę przyjmują: w BARANOWICZACH „Ekonomia”, — w STOLPCACH: p. Engman od g. 14—15, Nr. KONTA P. K. O. 81.287. Szeptyckiego 49, Wydział Powiatowy, pok. 10.

ŚWIĘTO ŻOŁNIERZA

Dzień dzisiejszy to przełomowa data w historii odrodzonej Rzeczypospolitej. Dnia 15 sierpnia 1920 roku pochód band bolszewickich na zachód załamał się tuż u bram Warszawy o zdecydowaną postawę żołnierza polskiego, który nie tylko odparł zwycięską dotąd ofensywę nawały bolszewickiej, ale przegnał ją hen daleko na wschód przesuwając ostatecznie słupy graniczne kultury zachodniej, słupy kultury polskiej do dzisiejszych wschodnich krańców Rzeczypospolitej.

Jest to więc dzień tryumfu żołnierza polskiego, tryumfu tem większego, że żołnierz ten miał w przełomowych dniach sierpniowych dwudziestego roku kilkakrotnie licznie silniejszego od siebie wroga, którego jezeli pokonał, to dlatego, że świadom był misji dziejowej, jaka mu przypadła w udziale, że czuł za sobą zgodne bicie serc całego społeczeństwa, że czuwała i kierowała nim genialna myśl Naczelnego Wodza—Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Zwycięstwo odniósł żołnierz polski zdecydowanie, obrócił kolo historii, nastawiając ją na nowe zwrotne tory, na których uratował wielotyśięcny dorobek kulturalny i cywilizacyjny zachodu, rzucając jednocześnie terytorjalnie fundamenty pod nowemu Jutro Polski.

Znaleźli się komentatorowie epokowych dni sierpniowych, którzy przyczyni do rezultatów doszukali się w silitach nadnaturalnych, w silitach nadprzyrodzonych, zwać zwycięstwo armji polskiej nad hordami bolszewickimi „Cudem nad Wisłą.

Trud żołnierza, wysilek twórczy dowództwa, wreszcie wola zdecydowana społeczeństwa — wszystko, co normalnie, a szczególnie w tym wypadku złożyło się na zwycięstwo armji naszej nad Sowietami sprowadzone zostało do mglistej oceny cudu, który jak przysłowiowy *deus ex machina* za jednym zamachem pozbawił żołnierza polskiego należnej mu nagrody, jaką wino być uznanie dla jego poświęcenia, męstwa i geniuszu

zrzcmy więc na tych pomniejszych zycieli dorobku żołnierskiego zaslonę aby w ten tak radosny jak dzisiejszy dzień nie wprowadzać niepotrzebnych zgrzytów.

Stwierd imy jednak, że my nie widzimy w zwycięstwie polskim pod Warszawą cudu. My widzimy w niem przełom narodowego geniuszu, którym w historii niejednokrotnie chlubniejszą się

zaznaczyli. Dziś więc, kiedy cała Polska święcić będzie dziesiątą rocznicę tryumfu żołnierza polskiego, dziś, kiedy w Nowogródku z okazji tej radosnej rocznicy zalopocą proporce bawiące u nas Brygady kawalerji—Baranowickie pod Warszawą cudu. My oddajmy przedstawicielom armji polskiej na naszym terenie hołd, należytny spadkobiercom genialnego zwycięstwa.

Straszna katastrofa kolejowa pod Łodzią

WARSZAWA 14.VIII (tel. wł.) Dziś o godzinie 6.40 rano na stacji Karolew pod Łodzią wydarzyła się straszna katastrofa kolejowa. Skutkiem zleżenia nastawienia zwrotnicy pociąg zbiorowy wpał na stojący na stacji pociąg towarowy. Wskutek zderzenia nastąpiła eksplozja kotłów. 19 wagonów uległo rozbiciu.

Z pociągu zbiorowego 5 żołnierzy poniosło śmierć, a 12 jest ciężko rannych, zaś ze służby kolejowej zginęli kierownik pociągu, maszynista i pomocnik.

Wskutek wybuchu powstał pożar w którego płomieniach poniosło śmierć kilka osób oraz spłonęły dokumenty przewozone.

Wysłane na miejsce transporty ratunkowe przybyły na miejsce już o godz. 7.20.—Tory zatarasowane, komunikacja przerwana.

Sprawa rozbrojenia na morzu

WASZYNGTON 14.VIII Prezydent Hoover minister Adany i podsekretarz Stanu Coston oraz członkowie komisji wykonawczej generalnego komitetu

marynarki wojennej odbyli w Białym Domu konferencję w sprawie zmniejszenia zbrojeń morskich.

Porozumienie w sprawie ewakuacji

LONDYN, 14.VIII. Dzienniki angielskie donoszą, że na naradzie prywatnej między meżami stanu nastąpiło odprężenie w sytuacji. Wczoraj odbyło się przy udziale czterech mocarstw narada, wyczerpująca sprawę Narodzeni z wynikiem zadawalnym. Przedstawiciel Anglii wyraził pragnienie, aby oddziały okupacyjne angielskie spędzili Boże Narodzenie w kraju. Ewa-

kuacja oddziałów miałaby się rozpocząć w połowie września b. r. Oddziały brytyjskie liczą 6 tysięcy ludzi, belgijskie prawie tyle, francuskie nieco więcej. Briand dołożyłby starań, aby ewakuacja wojsk francuskich odbywała się w tym samym czasie co angielskich. Całkowite jednak wycofanie oddziałów wojsk francuskich nastąpiłoby w początkach przyszłego roku.

Zaniepokojenie Niemiec z gospodarczej polityki Polski

BERLIN 14.VIII. Komentując wiadomość o zjechaniu się do Warszawy ministrów handlu Finlandji, Estonji i Lotwy Vossische Zeitung wyraża przekonanie, że w czasie tego zjazdu nastąpi spotkanie ministrów z polskim ministrem przemysłu i handlu w sprawie zbliżenia gospodarczego Polski z państwami bałtyckimi. Zdaniem Vossische Zeitung zbl-

żenie to zasługuje na szczególne zainteresowanie, ze względu na podjętą akcję Polski w polityce gospodarczej w kierunku północny. Zbliżenie to jak podaje Vossische Zeitung będzie trwałym frontem państw bałtyckich w dziedzinie polityki gospodarczej przeciw stosunkom Rosji Sowieckiej.

Pogrom żydów w Kownie

BERLIN 14.8 „Berliner Tageblatt” ogłasza dziś szczegółowe informacje ze strony litewskiej, potwierdzające, wbrew zaprzeczeniu litewskiej agencji telegraficznej, wiadomość o pogromach antyżydowskich na przedmieściach Kowna w dniach od 1—3 b.m.

Według tych informacji, bandy litewskich faszystów zainicjowały na przedmieściach kowieńskich Slobodka i Szancy pogrom żydów, podług starych metod ochrony carskiej, przy czem policja kowieńska zachowywała się biernie a nawet częściowo współdziałała z napastnikami. Aranżerem pogromu była tajna policja litewska wspomaganą przez litewskie związki strzeleckie i organizację faszystowską „Żelazny Wilk”.

W czasie trwania ekscesów wyzwano daremnie interwencji rządu. Pogrom rozpoczął się 1 sierpnia wieczorem od awantur, urządzonych przez zbrojnych pogromców na ulicach Slobudki, gdzie przechodził legitymowano i bito. Z 65 ofiar żydowskich, zmasakrowanych niemiłosiernie, większą

część odstawiono do szpitala z ciężkimi ranami. W tym samym czasie banda napastników pobila ciężko na przedmieściu Szancy 40 żydów, nie oszczędzając nawet 70-letnich starców.

Najazutrz ekscedenci przy czynnym udziale policji zaatakowali mieszkania żydowskie. Prasie kowieńskiej zakazano ostro ogłoszenia sprawozdań o ekscesach. Redaktor dziennika kowieńskiego „Judische Stimme”, który w firmie Oglednej wspomniiał o ekscesach antyżydowskich skazany został na miesiąc więzienia. Waldemaras wzbierał się początkowo przyjąć delegację; równocześnie litewski minister spr. wewnętrznym oświadczył, że nic nie wie o ekscesach. Gdy delegatom udało się wreszcie uzyskać audjencję u Waldemarasa, przyrzeczono im interwencję.

„Berliner Tageblatt” stwierdza z naciskiem, że do tej pory niewiadomo nic o dochodzeniach sądowych przeciwko inscenizatorom pogromów, wobec czego wśród ludności żydowskiej na Litwie panuje nastroj bardzo przygnębiony.

Amerykanie wyjechali z Moskwy

MOSKWA, 14.VIII. Dziś wyjechała do kraju przez Warszawę część delegacji amerykańskiej, która odbywała podróż po Rosji Sowieckiej. Delegaci w liczbie 24 osób, po przyjeździe do Warszawy wyrazili chęć zwiedzenia Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu. Lecz na skutek

braku czasu poświęcą zwiedzeniu Wystawy tylko jeden dzień. Kilkunastu członków delegacji pozostało w Rosji Sowieckiej udając się na zwiedzenie bardziej odległych srodowisk życia gospodarczego, część zaś opuściła Rosję Sowiecką udając się zagranicę.

Zdraycy i oszczercy

MOSKWA 14.8 Przebywająca na terenie Z. S. S. R. grupa komunistów polskich z Łanuczkim na czele podjęła się zadania szkolawca Polską i rzucac nią oszczerstwa. Wywiady z poszczególnymi delegatami przedstawiające stosunki Polski w dziedzinie gospodarczej i poli-

tycznej, umieszczzone w prasie, mają na celu zmobilizowac proletarijat i popchnac go do walki przeciw takim stosunkom w Polsce. Komuniści polscy rozdzielili się na dwie grupy i rozjechali się w różne strony Z. S. S. R. aby w dalszym ciągu agitowac proletarijat przeciw Polsce.

Dziennikarze estońscy w Gdyni

GDYNIA 14. VIII. Wczoraj bawiła w Gdyni wycieczka dziennikarzy estońskich. Dziennikarze w towarzystwie Starosty Grodzkiego Staniszewskiego zwiedzili port w Gdyni i miasto. Po południu wycieczkę podejmowano śniadaniem w prywatnym mieszkaniu Starosty.

Dzieci przyczyną katastrofy

GDANSK 14. VIII. Na jednym z przedmieść Gdańska, zderzył się samochód policyjny z tramwajem. W wypadku tym 7 poli-

cjantów zostało zranionych z tych 2 ciężko. Przyczyna wypadku były bawiące się na ulicy dzieci.

Promocja podchorążych marynarki

GDYNIA 14. VIII. W dniu jutrzejszym odbędzie się uroczysta promocja podchorążych szkoly wojennej marynarki na oficerów marynarki. Uroczystość odbędzie na statku wojennej marynki Rzeczypospolitej Polskiej „Bałtyk”.

W sprawie walki z plagą pożarów

Zjawisko pożarów, nawiedzających tak często Nowogródzkę, w skutkach swych tak groźnych, powinno zmusić każdego mieszkańca tej ziemi do zwrócenia jaknajbardziej uwagi na środki i sposoby walki ze złem, aby ta walka była skuteczna.

O ile budownictwo ogniotrwałe, którego obecną kompanię należy jaknajbardziej popierać, może być rozwiązaniem kwestii bezpieczeństwa przeciwpożarowego, to nie od rzeczy będzie podkreślić na tem miejscu, że zfermowanie budownictwa, podobnie jak poziom nie powinno ograniczać się tylko do materiałów. Pożar bowiem i w domu zbudowanym ogniotrwałe może powstać i wyrządzić duże szkody (sięgające 65%—70% wartości domu). Dom ogniotrwały, mając ściany i dach niepalne, zabezpieczony jest w znacznym stopniu od przedostania się ognia z zewnątrz, urządzenie jednak wnętrza mieszkalnego bez użycia drzewa, jako materiału konstrukcyjnego, jest, przynajmniej u nas, trudnym do pomyslenia, a pożary przecież powstają normalnie wewnątrz domów.

Oprócz tego drzewo, jako materiał do budowy domów, oddaje przy naszym ubóstwie wielkie usługi w miejscowościach obfitujących w lasy a nie posiadających materiałów mineralnych.

Chodząc więc powinno w omawianej sprawie najbardziej o usunięcie samej możliwości powstania pożaru.

Okołnicami, powodującymi powstawanie pożarów, są przeważnie wady techniczno-budowlane w urządzeniu pieców i kominów. Np. daje się widzieć często szajste t. zw. leżaki, które przechodzą, zawieszane na bakach przy ścianie (drewnianej), pod sufitem (drewnianym) przez parę nieraz ubikacji, prowadząc dym od pieców do jednego w domu kominu. W dodatku leżaki te są zrobione w sposób straszny: w najlepszym razie

mają ścianki grubości 1/4 cegły, położone na desce, osmarowane w gładzie. Konstrukcja bardzo ulubiona w Nowogródzku i bardzo popularna. Wystarczy jednak szczelina, aby od wychodzących tamtejszy spalin i iskier zapaliła się ściana lub sufit. A jakże trudno taką rurę oczyścić! Gorsze jeszcze, bo rzadko ogładane, są leżaki na strychach, żastawionych rupieciami łatwo palnymi. Wogóle do przewodów dymowych odnosi się ludność bardzo niechętnie: często zostawia się w kominach dziury, miast wycierając, nie remontuje się całymi laty, a komin dziurawy, komin popękany w obrębie budynku przepuszcza spaliny i iskry, z których pożar może powstać. Inna jeszcze rzecz—to ciągle klócenie stropów (drewnianych) z kominami. Często się mianowicie zdarza, że belki stropu dotykają do ścian kominu, co wskutek systematycznego nagrzewania danego miejsca wywołuje pożar, albo też belki wprost bywają końcem swym za nrurowane w kominie. Poza tem kominy (widziałem to po wsiach) są wykonywane z desek(!) lub z jakichś mile wyglądających, ale nieszczelnie ustawionych rurek.

Wreszcie nie rozplanowanie, powodując ciasnotę w miasteczkach, utrudnia akcję ratowniczą.

Słowem—cały szereg już nie powiem usterek technicznych, ale wprost samobójczych głupstw wykonywanych w tej niesłychanie popularnej sztuce budowlanej.

Oby te straty, jakie już poniosła nasza ludność kresowa od pożarów, były bodźcem do przeniesienia budownictwa na kresach na poziom bardziej kulturowy, niż dotychczasowy. Trzeba stanowczo i poważnie zaniechać żartów z ogniem!

Abym zwalczył plagę pożarów, trzeba przedewszystkiem zwalczyć opisane pokrótce wyżej źle obyczajne w budownictwie, które to właśnie są żartami z ogniem.

Inż. I. Miegier.

Program zawodów Wschodnio-Kresowego Klubu Jazdy i Brygady Kawalerii „Baranowicze” w dniu dzisiejszym.

Zawody dzisiejsze rozpoczyna się o godz. 2 po południu w następującym programie:

I. Konkurs otwarcia.
Nagroda 780 zł., 2 nagrody honorowe i 5 wstępów dla koni oficerskich, które w dwóch latach poprzednich nie wygrały dotąd żadnej pierwszej, drugiej lub trzeciej nagrody na zawodach publicznych i pułkowych. 12—16 przeszkód. Wysok. około 110 m., szer. 250 cm. Szybkość 375 mtr. na minutę. Stawka 3 złote.

Pierwsza nagroda 200 zł.
Druga nagroda 180 zł.
Trzecia nagroda 150 zł.
Czwarta nagroda 100 zł.
Piąta nagroda 50 zł.
Szósta nagroda 50 zł.
Siódma nagroda 50 zł.
Ośma, dziewiąta, dziesiąta, jedenasta i dwunasta wstęgi.

II. Konkurs podoficerski.
Nagroda: 250 zł., jedna nagroda honorowa i 6 wstępów. Konie oficerskie wykluczone. Po 4 podoficerów z pułku.

10—12 przeszkód wys. 1.10 m., szer. 250 m., szyb. 375 m. na minutę.
I. nagroda 100 zł., II. nagroda 80 zł., III. nagroda 50 zł., IV. nagroda 20 zł., V., VI., VII., VIII., IX i X wstęgi.
III. Woltżerka.
27 pułk ulanów (10 minut)
IV. Konkurs o nagrodę Świtezki.
Nagroda 1600 zł., 3 nagrody honorowe i 5 wstępów. 8—20 przeszkód wys. 1.20 m., szer. około 3 m., szyb. 400 m. na minutę. Stawka 5 zł.
I. nagroda 500 zł.
II. - 400 „
III. - 300 „
IV. - 200 „
V. - 100 „
VI. - 50 „
VII. - 50 „
VIII., IX., X., XI. i XII. nagroda wstęgi.
V. Musztra szwadronu.
25 Pułk ulanów (cztery pełne plutony—10 min.).

Międzynarodowa konferencja rozkładu jazdy w Warszawie

W dn. 14 b. m. wyjeżdża do Lucerny zastępca dyrektora dep. eksploatacyjnego w min. komunikacji p. Fr. Moskwa, dla omówienia z zarządem europejskich konferencji rozkładów jazdy sprawy tegorocznej jazdy delegatów, mającego odbyć się w roku bieżącym w Warszawie.

Zjazdy takie odbywają się rokrocznie w coraz to innej stolicy Europy — obecny zjazd będzie jednym z najliczniejszych, gdyż zgromadzi około 400 delegatów.

Dw. Moskwa zabawi w Lucernie do dnia 20 b. m.

Książki zażaleń na kolejach

Minister komunikacji wydał zarządzenie, ustalające wprowadzenie książek zażaleń na wszystkich stacjach kolejowych.

W myśl tego zarządzenia książka taka musi się znajdować na dworcach wszystkich kolei zarówno państwowych, jak i prywatnych oraz w biurach ekspedycji towarowych.

Książki zażaleń przechowuje zawiadowca stacji, względnie ekspedient lub kasjer towarowy. Zażalenie powinno być rozpatrzone przez dyrekcję kolejową w takim terminie, aby pasażer przed upływem 30 dni od daty napisania zażalenia mógł być poinformowany o wyniku śledstwa.

Konkurs orkiestr kolejowych

W dniu 16 i 17 b. m. odbędzie się w Poznaniu w sali recepcyjnej P.W.K. międzydyrekcyjny konkurs orkiestr kolejowych, zorganizowany przez dyrekcję Koł. Państw. w Poznaniu przy wybitnej pomocy ministerstwa komunikacji.

W konkursie wezmą udział orkiestry reprezentatywne wszystkich dyrekcyj kolejowych, a na zakończenie odegrany będzie przez wszystkie orkiestry zespolone w jedną całość utwor konkursowy „Światy Polskie” Fel. Nowowiejskiego, pod batutą samego kompozytora.

Powrót premiera

Powrót premiera Świątalskiego do Warszawy nastąpi niedoładnie w dn. 18 b. m., tak iż 19 b. m. premier Świątalski obejmie urzędowanie.

Co słychać nowego?

15 Czwartek
Dziś: Wn. Ieb NMP.
Jutro: J. achima

Biuletyn stacji meteorologicznej w Nowogródzku z dnia 14.VIII.1929 r.

Godz. 6.17. Ciśnienie powietrza 771; kierunek wiatru północny, szybkość 2 metry na sek. Niebo w 0 zachmurzone. Temperatura powietrza + 13.4.
Godzina 12.17. Ciśnienie powietrza 771; kierunek wiatru północny, szybkość 0 metry na sek. Niebo w 0 zachmurzone. Temperatura powietrza + 18.6.
Godzina 20.17. Ciśnienie powietrza 770; kierunek wiatru północny, szybkość 0 metry na sek. Niebo w 0.1 zachmurzone. Temperatura powietrza + 15.8.

Przyjęła u p. Wojewody

W dn. 14 b. m. Pan Wojewoda przyjął: Zast. Starosty Nowogródzkiego, p. Juliana Drewnińskiego, który przedstawił się Panu Wojewodzie w nowym charakterze, Dyr. Tow. Liniarskiego w Wilnie, p. Jagmina Janusza w sprawach liniarskich, inż. M. Rajcekiego, b. zaw. waktora w kolejką w Nowojelni, który złożył Panu Wojewodzie wizytę pogonialną z powodu przeniesienia do Dyr. Radomskiego, p. K. Grodzkiego z Adam pola i wreszcie p. O. Żywickiego z Ostaszyna.

Kwestia na rzecz pogorzalców Korelicz

Dziś odbywa się w Nowogródzku kwesta uliczna na rzecz pogorzalców Korelicz zorganizowana staraniem Komitetu Pomocy Pogorzalcem Korelicz. Kwesta odbędzie się również dnia 18 b. m.

Samolot sowiecki nad Nowogródzkiem

Przed kilkoma dniami w powiecie Nowogródzkim i Stołpeckim został zauważony samolot sowieckiego typu wojskowego oznaczony cyfrą 308 oraz literami Z.S.S.R.

Samolot leciał na nieznaną wysokość. Jak się okazuje były to „Skrzydła Sowietów” które wróciły z Warszawy do Moskwy.

Zasypani żywcem

Przed kilku dniami w pobliżu wsi Turejsk gm. Orlańskiej, pow.

Zabawa taneczna

Dnia 11 b. m. odbyła się w Zdziesięciu w ogrodzie miejskim zabawa urządzona staraniem tamtejszego koła Gospodyń Wjejskich. Dochód — 67 zł. przeznaczono na rzecz frelbów w Zdziesięciu.

Pożar przy ul. 3-go Maja

Wczoraj o godzinie 3 minut 15 rano w domu, Dorogowa

Abrama przy ulicy 3-go Maja Nr. 9 powstał prawdopodobnie skutkiem nieostrożności pożar. Pomimo tego, że dom był drewniany, dzięki przedsięwzięciu straży i energicznej akcji ratunkowej spaliła się jedynie część dachu i przybudówka, w której powstał ogień. W kwadrans po 4-ej pożar był całkowicie ugaszony.

Według obliczeń właściciela domu straty wynoszą 5 tysięcy złotych.

Do pożaru przybył p. Wojewoda Beczkowicz, który do końca pożaru obserwował przebieg akcji ratunkowej.

Strażak Lubczański, który pierwszy do straży przybył na miejsce pożaru otrzymał od p. Wojewody za gorliwe spełnienie swoich obowiązków 50 zł.

Korzystając z okoliczności, że p. Wojewoda osobiście widział akcję straży pożarnej zwróciliśmy się do p. Wojewody z prośbą o udzielenie nam wywiadu odnośnie do poczynionych podczas pożaru spostrzeżeń. Wywiad ten w najbliższych dniach zamieścimy.

Rabunek w czasie pożaru

Podczas pożaru Korelicz 10 b. m. dokonano kilka kradzieży mienia pogorzalców. Policja złapała na gorącym uczynku 3 osobników. Są to: Półka Bazyl mieszkający w Wielkiej Słobadzie gm. Jaremicze przy którym znaleziono zegarek kieszonkowy, 5 zł. 70 gr. bilonu, kawał nymfa tułetowego, parę bucików dziecięcych, okucia do drzwi itp. rzeczy. Koeben Włodzimierz ze wsi Strelniki gm. Korelicze przy którym znaleziono 2 buteleczki perfum i ołówek stołarski i pudełko niktowe oraz Wierbiski Jan z wyżej wymienionych Strelnik przy którym znaleziono 1 posrebrzany kieliszek i 6 posrebrzanych obrączek.

Samolot sowiecki nad Nowogródzkiem

Przed kilkoma dniami w powiecie Nowogródzkim i Stołpeckim został zauważony samolot sowieckiego typu wojskowego oznaczony cyfrą 308 oraz literami Z.S.S.R.

Zabawa taneczna

Dnia 11 b. m. odbyła się w Zdziesięciu w ogrodzie miejskim zabawa urządzona staraniem tamtejszego koła Gospodyń Wjejskich. Dochód — 67 zł. przeznaczono na rzecz frelbów w Zdziesięciu.

Pożar przy ul. 3-go Maja

Wczoraj o godzinie 3 minut 15 rano w domu, Dorogowa

W sprawie zajęcia w Nowojelni

W związku z zajęciem jakie miało miejsce na polu kap. Grabianki w Nowojelni otrzymujemy następujące wyjaśnienie: Pole krawego zajęcia miało miejsce w samej Nowojelni, a nie „niedaleko Nowojelni”. Kapitan Grabianka Tadeusz nie jest kapitanem rezerwy lecz kapitanem w stanie spoczynku, w inwalid. osadnikiem. Kapitan Grabianka żadnych wspólnych planów w polach z Łysogórskim Berkiem niedzielił. Posuwamy, które zrobił najście Łysogórski Berko z robotnikami w asyście żydów z całego miasteczka Nowojelni, stanowią wyłączonej własności hipoteczną kapt. Grabianki.

Przebieg całego zajęcia był następujący: przy wywłaszczeniu majątków dla osadnictwa wojskowego, został wywłaszczony w tej liczbie majątek Międzygórze położony tuż przy Nowojeli. Jedną z tych działek, która obecnie stanowi własność kpt. Grabianki, zajął po ustąpieniu Niemców Łysogórski. W czasie przejmowania majątku na osadnictwo, Łysogórski wszczął sprawę w trybie administracyjnym przez Urzędzie Ziemi, o przyznanie mu tej działki na mocy prawa przedwójnego. Komisja Odwoławcza jednak przy Głównym Urzędzie Ziemi w Warszawie, powyższą prośbę Łysogórskiego oddaliła.

W sprawie zajęcia w Nowojelni

W między czasie w lipcu roku 1929 działka zajmowana przez Łysogórskiego została nadana kpt. Grabiance, który Łysogórskiego w mocy uzyskanego Wyroku Sądu Pokoju w Zdziesięciu, zatwierdzonego przez Sąd Okręgowy w Grodnie i Sąd Najwyższy w Warszawie eksmitował Łysogórskiego i objął sam w

OGŁOSZENIE O PRZETARGU

Urząd gminy BIENIAKONIE powiatu Lidzkiego niniejszym ogłasza przetarg ofertowy na wykonanie robót budowlanych przy budowie 6 cio klasowej szkoły w BIENIAKONIUACH.

Osoby życzące stanąć do przetargu mają wnieść do Urzędu gminy Bieniakonie na ręce Wójta gminy do godz. 12-ej w południe dnia 17 sierpnia 1929 r. oferty; do ofert należy dołączyć wadium w wysokości 1.000 zł. w gotówce, lub 2.000 zł. w papierach wartościowych uznanych przez Urząd gminy.

Urząd gminy zastrzega sobie prawo wyboru oferenta i ewentualnego przeprowadzenia dodatkowego przetargu ustnego oraz wykonania robót we własnym zakresie.

Oferty winne być złożone w zapieczętowanej, olakowanej nieprzejęzycznej kopercie firmowej z napisem „Oferta na wykonanie robót budowlanych przy budowie szkoły w Bieniakoniuach”.

Nieuwzględnione oferty pozostaną bez odpowiedzi.

Szczegółowych wyjaśnień o warunkach budowy można zasięgnąć w Urzędzie gminy Bieniakonie w godzinach urzędowych, gdzie również są do nabycia ślepe kosztorysy za opłatą 5-ciu.

CIĘŻKIE uszkodzenie

Prokurator Sądu Okręgowego w Nowogródzku pociągnął do odpowiedzialności Wincentego Sidorenko i Mikołaja Czerniaka (wieś Hołynka, gminy Wolna, powiatu Baranowickiego), którzy w czerwcu r. b. na weselu w Hołynce pobili na tle osobistych porachunków Marję Czerniak stalowymi sprężynami, zakończonymi olowanymi kulkami, zadając jej ciężkie uszkodzenie ciała w postaci złamania ręki.

Unieważnia się

książeczkę wojskową wydaną przez Dowództwo 5 Dywizjonu Taborów w Krakowie w dniu 1 lipca 1925 roku na imię kaprala rez. Iony Dawidowicza r. 1901.

MIĘSKIE KINO KULTURALNO-OSWIATOWE

DZIŚ I DNI NASTĘPNYCH
Wielki dramat awanturyczny, zbuntowanie się wojska przeciwko królowi angielskiemu Jerzemu II-giemu p. l.
„Niebezpieczna Dziewczyna”
oraz wspaniały NADPROGRAM
Początek seansów: w sobotę i niedzielę o godz. 5, 7 i 9-ej; w dniu powszednie o godz. 7 i 9-ej
Ceny miejsc: Łoże 2 zł., I miejsce 1.50 gr., II miejsce 1 zł., III miejsce 70 gr.

KRONIKA STOŁPECKA

Naprzód rolnictwo
W ubiegłym tygodniu (8 i 10 sierpnia) odbyły się zebrania członków kolekcji rolniczych w wsi Jaczonice i Wiskanach. Na zebraniach tych omówiono szereg aktualnych spraw z dziedziny rolnictwa, a przedewszystkiem sprawy jesiennego siewu.

W zebraniach tych uczestniczyli przedstawiciele Wydziału Powiatowego i Okręgowego Organizacji Rolniczej, Agronom p. K. Kraszewski.

W Wiskanach, poza udziałem w zebraniu, p. Agronom Kraszewski zwiędził polećka do świadczące na nawozach sztucznych, które udaly się świetnie, na podziw całej ludności.

Zaznaczyć należy, że zebrania zorganizowane zostały samodzielnie, z inicjatywą własną rolników, którzy poprosili o przybycie na swoje zebrania p. inż. K. Kraszewskiego, jako fachowego agronoma, w celu zaciągnięcia porędy w całej serii aktualnych spraw rolniczych.

Czyż to nie dowód, że rolnictwo nasze idzie naprzód?— Wszak niedawno jeszcze popularne były dowcipy, że jest we wsi kółko rolnicze, ale żadnego gospodarza tej wsi o nim nie wie... czyli, że kółka istniały na papierze.

— Teraz Kółkowiczanie sami szukają agronom. Wzmocnia się solidarności organizacyjna i poczyna się twórcza praca.

Pokaz hodowlany w Zacierzewie

Dnia 11 b. m. odbył się pokaz hodowlany w Zacierzewie, gm. sierzeńskiej. Doprowadzono 84 szt. bydła. Frekwencja zwiedzających była — była średnia.

KUPON
na prawo korzystania z bezpłatnych porad prawnych „Życia Nowogródzkiego”.
Wyciąć i załepić do listu.

Czy jesteście członkiem L.O.P.P.

głęboko czuje i rozumie wielkość niezależności od tego wszystkiego Bożej Prawdy i Jej służby, czystej Nauki. Z tego poczucia i rozumienia płynie jej płomienna i pełna pokory część dla Nauki, część, która ma w sobie coś, rzekłbym, z miłości i bojaźni Boga.

Na jasnej drodze

Życie i prace działaczek i działaczy ziemi Nowogródzkiej.

W uzupełnieniu tego, co o zasługach obywatelskich panny Józefy Tuhanowskiej pisała pani Maria Bronowska, podaję poniżej kilka słów o zasługach panny Tuhanowskiej dla naszej nauki.

Panna Tuhanowska, (którą znam osobiście od lat przeszło 50) od wczesnej młodości odznaczała się wcale swoistym i nawet u ludzi dość wysoko wyształconych, nie tak bardzo popoliłymi stosunkiem do nauki. Stosunek ten był (i jest) entuzjastycznym, lecz jest to entuzjazm pełen rozwegi i równowagi, oparty na szerokiemi i głębokiem rozumieniu natury istoty nauki. Mam tu na myśli nie najwyżej choćby pod względem naukowym postawioną oświatę, lecz właściwą, czystą, szukaną prawdy oddaną i poświęconą naukę.

Panna Tuhanowska ma ten skład głowy, który nazywamy teoretycznym. Sądzę, że, gdyby

trzymywanie Tuhanowicz, świętyni Mickiewicz, które uważała za powierzonej sobie od Boga święty depozyt narodowy. 2) Służba oświaty narodowej. 3) Służba Nauce.

O tej jej służbie Nauce wiem nie wszystko: Nie wiem o wcale licznych wypadkach mniej lub więcej wydatnej pomocy materialnej, której z rodosną gotowością udzielała ludziom, — których czasem słuszenie, a czasem niesłuszenie — uważała za wybitnie zdolnych do pracy naukowej. O niektórych wypadkach wiem, ale ich tu imiennie nie wymieniam, bo panna Tuhanowska zawsze kryła się z nimi, jak ze zbrodnią. Niemnam, że należy to uszanować.

Zaznaczam tu dwa jej czyny, dokonane w służbie Nauki:

1) Założenie podwalin pracowni psychologicznej w Warszawie. W latach 1910—1912, po sprzedaniu swego majątku, zwanego Siohoda, panna Tuhanowska ofiarowała w darze istniejącemu naówczas przy Redakcji „Przeglądu Filozoficznego” w Warszawie Towarzystwu Filozoficznemu znaczną kwotę na utworzenie pracowni psychologicznej. Wysokości tej kwoty

Trzy były cele jej życia: 1) Pod-

dobrze nie pamiętam, ale wystarczała ona na to, aby: a) zapewnić dla pracowni lokal, aytelko na razie dostateczny, ale i przewidziany na dalszy rozwój; b) sprowadzić i zmontować przyrządy, z którymi można już było rozpocząć konkretną pracę badawczą. Jakoś niebawem rozpoczął J. Dr Edward Abramowski. Oprócz tego, od października r. 1911 można już było rozpocząć w tej pracowni przynajmniej elementarne ćwiczenia psychologiczne ze słuchaczami ówczesnych „Wzwyższych Kursów Naukowych” (dzisiejszej „Wolnej Wszechnicy”); c) na opłacenie asystenta i służby niższej.

Prasownia ta, rozwinęta następnie i rozszerzona przez wspomnianą ofiarę pana Skibińskiego (w r. 1912), wchodzi obecnie w skład tak świetnie przez prof. S. Witwickiego prowadzonej pracowni psychologicznej Uniwersytetu Warszawskiego.

2) Katedra psychologii na rodów w Warszawskich „Wzwyższych Kursach Naukowych”. Jak wiadomo, Warszawskie „Wzwyższe Kursy Naukowe” (dzi-

leży od etnopsychologii (nie-miecka „völkerpsychologie”, psychologia języka, mętów i obyczajów, por. Steinhart, Lazarus, Wundt). Ma ona być psychologią rasy, plemienia i narodu, opartą o wyjaśnienie problemu indywidualności zbiorowej wogóle, a indywidualności narodu w szczególności.

Przekonana o wadze i doniosłości młodej, ale dającej już, zwłaszcza u Fouille'e i Lebon'a, poważne i obiecujące rezultaty nauki, panna Tuhanowska w r. 1908 utworzyła na „Wzwyższych Kursach Naukowych” katedrę „psychologii narodów”, której koszty do jesieni r. 1915 były wyłącznie przez nią pokrywane. Na koszty te składały się zarówno wcale hojne wynagrodzenie decenta, jako też spore wydatki na sprowadzanie książek i pism.

Marjanówka dn. 11.VII.1929 r.

Dr. Marjan Maszonius profesor Uniwersytetu Wileńskiego, b. prof. Warszawski „Wzwyższych Kursów Naukowych”.

leży od etnopsychologii (nie-miecka „völkerpsychologie”, psychologia języka, mętów i obyczajów, por. Steinhart, Lazarus, Wundt). Ma ona być psychologią rasy, plemienia i narodu, opartą o wyjaśnienie problemu indywidualności zbiorowej wogóle, a indywidualności narodu w szczególności.

Przekonana o wadze i doniosłości młodej, ale dającej już, zwłaszcza u Fouille'e i Lebon'a, poważne i obiecujące rezultaty nauki, panna Tuhanowska w r. 1908 utworzyła na „Wzwyższych Kursach Naukowych” katedrę „psychologii narodów”, której koszty do jesieni r. 1915 były wyłącznie przez nią pokrywane. Na koszty te składały się zarówno wcale hojne wynagrodzenie decenta, jako też spore wydatki na sprowadzanie książek i pism.

Marjanówka dn. 11.VII.1929 r.

Dr. Marjan Maszonius profesor Uniwersytetu Wileńskiego, b. prof. Warszawski „Wzwyższych Kursów Naukowych”.

leży od etnopsychologii (nie-miecka „völkerpsychologie”, psychologia języka, mętów i obyczajów, por. Steinhart, Lazarus, Wundt). Ma ona być psychologią rasy, plemienia i narodu, opartą o wyjaśnienie problemu indywidualności zbiorowej wogóle, a indywidualności narodu w szczególności.

Przekonana o wadze i doniosłości młodej, ale dającej już, zwłaszcza u Fouille'e i Lebon'a, poważne i obiecujące rezultaty nauki, panna Tuhanowska w r. 1908 utworzyła na „Wzwyższych Kursach Naukowych” katedrę „psychologii narodów”, której koszty do jesieni r. 1915 były wyłącznie przez nią pokrywane. Na koszty te składały się zarówno wcale hojne wynagrodzenie decenta, jako też spore wydatki na sprowadzanie książek i pism.

Marjanówka dn. 11.VII.1929 r.

Dr. Marjan Maszonius profesor Uniwersytetu Wileńskiego, b. prof. Warszawski „Wzwyższych Kursów Naukowych”.

leży od etnopsychologii (nie-miecka „völkerpsychologie”, psychologia języka, mętów i obyczajów, por. Steinhart, Lazarus, Wundt). Ma ona być psychologią rasy, plemienia i narodu, opartą o wyjaśnienie problemu indywidualności zbiorowej wogóle, a indywidualności narodu w szczególności.

Przekonana o wadze i doniosłości młodej, ale dającej już, zwłaszcza u Fouille'e i Lebon'a, poważne i obiecujące rezultaty nauki, panna Tuhanowska w r. 1908 utworzyła na „Wzwyższych Kursach Naukowych” katedrę „psychologii narodów”, której koszty do jesieni r. 1915 były wyłącznie przez nią pokrywane. Na koszty te składały się zarówno wcale hojne wynagrodzenie decenta, jako też spore wydatki na sprowadzanie książek i pism.

Marjanówka dn. 11.VII.1929 r.

Dr. Marjan Maszonius profesor Uniwersytetu Wileńskiego, b. prof. Warszawski „Wzwyższych Kursów Naukowych”.

Czy zwiędziłeś Powszechną Wystawę krajową

DOGODNE WARUNKI, SPŁATY NA RATY.

Czas zamawiać Turbiny systemu **FRANCISA.**

Termin wykonania 12-14 tygodni

Dostawa wszelkich maszyn mylnich.

Turbiny wodnych, Kamieni sztucznych, Motorów Spalinowych na ropę i gaz sznary oraz Maszyn Parowych. Instalacja światła elektrycznego, Budowa i przebudowa młynów.

Przyjmujemy budowę i urządzenia swoimi ludźmi i ze swoich materiałów Biuro Techniczno-Handlowe i Robót Inżynierskich

St. Stoberski

Wilno, ul. Mickiewicza 27, tel. 12—47. 1063-1

Towarowy zastaw rejestrowy

Wzrastające coraz bardziej tempo transakcji ratalnych oraz trudności kredytowe, wynikające z braku zaufania w stosunkach powojennych, skłaniają do szukania podstaw prawnych zabezpieczających w sposób właściwszy, sprzedających i udzielających kredyt od nadużyć ze strony nabywców lub dłużników. Jednym z tych sposobów jest towarowy zastaw rejestrowy. Sprawa ta nie jest nową a tam gdzie zastaw taki wprowadzono, jak np. w Anglii, Francji, Czechosłowacji i Szwecji znalazł on szerokie zastosowanie i dał pożądane rezultaty, choć niektóre z tych ustaw, zastaw rejestracji ograniczają co do niektórych rodzajów towarów.

Zapoczątkowany u nas na wzór ustawy niemieckiej z dnia 7 lipca 1926 r. rolniczy zastaw rejestrowy, zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta z dn. 22 marca 1928 r. (D. U. Nr. 38, poz. 360) oraz wydanym w związku z tem rozporządzeniem Ministrów Skarbu, Sprawiedliwości i Rolnictwa dnia 14 lipca 1928 r. (D. U. Nr. 72, poz. 659) dotyczy jedynie produktów rolniczych i przemysłu rolnego, przyczem za przedmiot przedsiębiorstwa rolniczego uważa się w rozumieniu tych rozporządzeń przedsiębiorstwa, przetwarzające przeznaczone produkty własnego gospodarstwa rolnego.

Należy też zaznaczyć, że rozporządzenie o zastawie rolniczym zostało i w ten sposób ograniczone, iż co do instytucji mogących wchodzić w tego rodzaju umowy, wskazano państwowe instytucje kredytowo-komunalne, kasy oszczędności, gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, spółdzielnie kredytowe oraz instytucje prywatne według oznaczenia ministra skarbu.

Ten zwężony zakres działania rozporządzenia co do przedmiotów i instytucji prywatnych umożliwił jednak otrzymanie przez najpoważniejsze banki nasze znacznych kredytów zagranicznych, zezwalających choć w części na przyjęcie z pomocą rolnikom przy realizacji urodzajów.

Ostatnio w Niemczech podnoszą się znów głosy o wprowadzenie towarowego zastawu rejestrowego. Projekt odnośnej ustawy wniesiono do parlamentu równocześnie z projektem zastawu rolniczego (t. j. w roku 1926, nie uzyskał on jednak wówczas mocy prawa. Starania odnośnie do tego, wychodzą ze sfer kupców hurtowych i trudniących się obecnie handlem zamorskim. Wskazują oni na doniosłe znaczenie gospodarstwa tego rodzaju zastawu. Sprawa ta przy istnieniu tam prawodawstwie cywilnym nie dopuszcza przywileju zastawu na przedmiocie ruchomym, o ile zastaw nie został oddany i nie pozostawał w posiadaniu wierzyciela lub osoby, z którą strona godziła. To samo daje się powiedzieć o przepisach prawnych działających na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie, ani kodeks francuski, ani niemiecki i austriacki, ani wreszcie rosyjski nie daje podobnego przywileju, o ile przedmiot jest w posiadaniu dłużnika.

Tymczasem towarowy zastaw rejestrowy pożądany jest zarówno dla sprzedającego na raty, jak dla kupującego za gotówkę. Stwarza się podstawa do korzystnego otrzymania kredytu, zabezpieczonego przedmiotem ruchomym. Jest to nic innego, jak hipoteka na przedmiocie ruchomym. Tego rodzaju hipote-

ki są oddawna znane w angielskim prawie cywilnym, pod nazwą mortgage. Sprawa ta została też racjonalnie i najbardziej odpowiednio dla naszych stosunków uregulowana przez szwajcarskie rozporządzenie wykończające z dnia 19 grudnia 1910 r. wydane w związku z art. 715 kod. cyw. o zastrzeżeniu prawa własności odnośnie przedmiotu uzupełnione przez rozporządzenie z 19 stycznia 1912 roku i 4 marca 1920 roku.

Zastawowi rejestrowemu podlegają wszelkiego rodzaju przedmioty ruchome, i inwentarz żywy, będące przedmiotem obiegu gospodarczego. Wyjątek stanowią nieruchomości, regulowane odmiennymi przepisami. Samo rozporządzenie zaś w porównaniu z naszym rozporządzeniem o zastawie rejestrowym rolniczym z dnia 14 lipca 1928 r. jest znacznie liberalniejsze i prostsze.

Przedewszystkiem wpis do rejestru dokonywa się też na skutek ustnego oświadczenia stron, gdy tymczasem wnioski o wpisy do rejestru według naszego rozporządzenia muszą być składane na piśmie. Następnie urzędnik upoważniony do czynienia wpisów według rozporządzenia szwajcarskiego nie bada samych wniosków i włącza je do rejestru bez żadnych formalności, gdy tymczasem według naszego rozporządzenia wpisy do rejestru mogą być uczynione dopiero po zapadłej uchwałie sądu właściwego.

Do rozporządzenia szwajcarskiego dołączono formularz rejestru, według którego ma nastąpić wpis. Winien on zawierać: numer kolejny wpisu, datę wpisu, nazwisko, zawód i miejsce zamieszkania sprzedawcy i nabywcy oświadczenie wnioskodawcy, dokładne wskazanie przedmiotu z oznaczeniem gdzie

się znajduje, o ile zastrzeżenie odnośnie prawa własności dotyczy różnych przedmiotów, dołącza się sycyfikację, składaną do aktu z zaznaczeniem o tem w rejestrze, termin, na jaki zastrzeżenie względem zachowania prawa własności uczyniono według oświadczenia stron lub z łączącej umowy, wysokość przypadającej należności i termin jej płatności. Przewrót dokonywany na raty oznacza, się termin ich płatności i wysokość przypadających rat.

Wpisy do rejestru winny być dokonane najpóźniej następnego dnia po jego zgłoszeniu. Są one dostępne dla każdej żywej osoby, pragnącej zapoznać się z wysokością obciążenia przez co zapewniona jest jawność.

Przedmioty zapisane do rejestru nie odpowiadają za pretenzje osób trzecich, dopóki na nich ciąży należności zastrzeżone—odnośnie zachowania prawa własności, nie mogą być pretenzje takie, prawnie dochodzone. Na przedmiotach ruchomych cięższe mogą dalsze kolejnie zapisane obciążenia, jak przy zapisach hipotecznych, co w znacznym stopniu daje pewność przy udzielaniu kredytu, czyniąc go jawnym i zabezpieczonym rzeczywo. Rozporządzenie powyższe zawiera inne jeszcze przepisy celowe dotyczące sposoby wykreślenia wpisów z rejestru i t. p.

Towarowy zastaw rejestrowy pozwala na objęcie ryzyka związanego z udzielaniem kredytu przez instytucje ubezpieczeniowe, sz. roku z powodzeniem w krajach kulturalnych stosowane. Problem powyższy należy rozwiązać łącznie z uregulowaniem prawem zagadnienia sprzedaży na raty, będącego wymaganiem chwili, gdyż w przeciwnym razie byłoby to potowicznie załatwienie sprawy.

RADJO-PROGRAM ROZMAITOŚCI

WARSZAWA fala 1411

Czwartek 15 sierpnia

10.15. Naboż. z Katedry Poen.
11.56—12.06. Sygnal czasu z Warsz.
12.05—12.50. Koncert z płyt gramof.
12.10—13.10. Transm. z Wilna. —
Słuchawisko regionalne.
16.00. Aud. Wojskowa.
16.40. Kom. przygodne
17.00. Kom. gospod.
18.30. Koncert po. ularny.
18.35. Pogadanka p. t. „Polski Biały Krzyż”.
19.00. Rozmaitości
19.25. „O tajemnicach głębin morskich”.
19.56—20.05. Sygnal czasu.
20.05. „Rozważania na temat lotów transatlantycznych”.
20.30. Muzyka francuska.
20.40. Kom. meteor.
22.05. Kom. PAT.
22.20. Kom. polic. sport, nadpr.
22.45—23.45. Muzyka tan. z dancingu „Oaza”.

Piątek 16 sierpnia

1.56—12.05. Sygnal czasu z Warsz.
12.05—12.50. Koncert z płyt gram.
12.50—13.00. Wiadomości z P.W.K.
13.00. Kom. meteor.
15.40. Kom. gospod.
16.15. „Kacik krótkofalowy”.
16.30. Muzyka płyt gram.
17.15. Z podróży sprawozdawcy radj.
17.25. „Społeczne rekordy”.
17.50. Ostatnie nowiny z Wystawy.
18.00. Muzyka lekka.
19.00. Rozmaitości.
19.25. Kom. rolniczy i meteor.
19.56. Sygnal czasu z Warsz.
20.30. Koncert symfoniczny.
22.00. Kom. meteor.
22.05. Kom. P. A. T.
22.20. Kom. polic. sport, nadpr.

Licytacja.

Bank Kredytu Spółdzielczego z ogr. odpow. w Baranowiczach, jako likwidator b. Wielko-Gospodarczego Towarzystwa wzajemnego Kredytu w Baranowiczach ogłasza, że w sprawie likwidacji tego Towarzystwa, odbędzie się dnia 20 sierpnia 1929 r. o godz. 12-jej w kancelarii notariusza Czesława Danowskiego w Baranowiczach, przy ul. Szepetyckiego Nr. 34

powtórna dobrowolna publiczna sprzedaż z licytacji

cegly, znajdujących się w murach po spalonym spichlerz zbóżowym, wybudowanym przed wojną na placu obcym przy ul. Szosowej Nr. 192.

Rzecz ta ani w zastawie, ani też w posiadaniu niczyjem nie jest. Licytacja rozpocznie się od sumy zł. 14759 ustalonej przez Wojewódzka Komisję Szacunkową. W myśl § 1070 D. P. C. rzecz ta może być sprzedana niżej sumy szacunkowej.

Warunki udziału w licytacji:
1) Pisemne zgłoszenie udziału w licytacji nie później jak do dnia 19 sierpnia 1929 roku włącznie, złożone winno być w kancelarii notariusza C. Danowskiego.
2) do zgłoszenia dołączone winno być:

a) dowód płatny do Banku Kredytu Spółdzielczego w Baranowiczach 10 proc. sumy wywoławczej, jako wadium zwrotnego wrazie odpadnięcia od licytacji.

b) pisemne zobowiązanie się do usunięcia tej cegły z placu zajmowanego najpóźniej do dni 10 od dnia następnego po licytacji t. j. do dnia 21 sierpnia 1929 roku. Zobowiązanie to winno przewidywać, że na wypadek nierozpoczęcia pracy przed upływem 31 sierpnia 1929 roku właściciel placu upoważniony będzie do usunięcia tej cegły na koszt nabywcy z licytacji. Władze zaś nie ukończenia usuwania przed wskazanym terminem nabywca z licytacji obowiązując się dobrowolnie płacić po złotych 100 za każdy dzień przedłużenia rozbiórki na rzecz W-go T-wa Wzajemn. Kredytu w Baranowiczach.

Udział w licytacji przyjmować mogą wszyscy obywatele Państwa Polskiego Cegłę tę można oglądać od dnia 15—19 sierpnia 1929 roku od 14—17 godz. na miejscu.

Likwidator
(—) Bank Kredytu Spółdzielczego z ogr. odp. w Baranowiczach.
Baranowicze, dnia 14 sierpnia 1929 r.

Czytajcie „Życie Nowogrodzkie”

Polskie radio na P. W. K.

Stoiska polskich radjostacji nadawczych na Powszechniej Wystawie Krajowej mieszczą się w pawilonie „Elektrotechniki” położonym tuż obok Wieży Górnośląskiej. Z grupy pięciu stacji polskich wyodrębniła się autonomiczne „Radio Poznań”, zaś Warszawa, Kraków, Katowice i Wilno inajmniej są eksponaty na wspólnym stoisku „Polskiego Radia”.

Ponad głównym wejściem do pawilonu „Elektrotechniki” urządzono model olbrzym aparatu detektorowego z włączonej doń niesamowitych rozmiarów słuchawkami. Po obu stronach modelu widnieje stały rozkład audycji radiowych w dni powszednie i w święta. Dalej widnieje doskonale wykonany model stacji nadawczej, na której składają się: studio amplifikacyjna i wiaza antenowa. Dalej ciągną stacją liczną tablicę statystyczne, obrazujące rozwój radjofonii polskiej. Tak więc nie, dowiadujemy się, że w r. 1926 audycje programowe polskiego radia objęły czas 72.220 minut, podczas gdy w r. 1928 czas trwania nadawczy audycji objął 166,873 minuty. Ciekawa tablica zasięgu detektorowego radjostacji polskich informuje nas, że w chwili obecnej z aparatów detektorowych korzysta może 7 milionów 14 tysięcy Polaków, w najbliższym jednak czasie, pod wprowadzeniu zamie-

rzonych udoskonalen, a więc zwiększeniu mocy istniejących stacji, oraz otwarcia nowych (Lwów, Toruń, Łódź), zasięgu detektorów polskich radjostacji nadawczych zwiększy się olbrzymio i obejmie 26 milionów mieszkańców Polski. Statystyka audycji programowych ukazuje nam, że w dziedzinie koncertów największą pozycję zajmują koncerty z płyt gramofonowych (najmniejszą koncerty muzyki religijnej), zaś w dziedzinie odczytów najwięcej wysłuchujemy prelekcji z dziedziny nauk humanistycznych.

Osobny dział stanowią doskonałe w pomysł i wykonańi dowcipne i interesujące tablice propagandowe. Prawdziwą ozdobą ekspozycji polskiego radia są liczne fotografie. Widzimy więc na nich tych wszystkich ludzi, którzy dotychczas tylko słyszeliśmy, lub dzięki którym słyszeliśmy audycje radiowe. Są tam bowiem i dobitny zarówno artystów, p.elegantów. speake-rów, jak i personalu administracyjnego i technicznego. Szczególnie ciekawa jest pierwsza z dwu wyżej wymienionych grup; widzimy z niej jasno, że w czteroletnim okresie istnienia radjofonii polskiej przesuwały się kolejno przed mikrofonami radjostacji polskich najznakomitsi przedstawiciele naszej nauki i sztuki.

Kobiety zajmą miejsce mężczyzn. Miao szybko postępującej emancypacji kobiet, zajmującej obecnie liczne stanowiska we wszystkich dziedzinach pracy zawodowej, męska część ludzkości nie uważa tego objawu za niebezpieczeństwo dla swego stanu posiadania, uważając, że kobieta do pewnych tylko granic może współzawodniczyć z mężczyzną i w wielu dziedzinach wogóle współzawodniczyć z mężczyzną nie może. Inaczej sądzi znana niemiecka feministka Gerde von Buelow, która w szeregu artykułów zamieszczanych w prasie niemieckiej, zrywa kobiety do przygotowania się do zajęcia stanowiska mężczyzny w świecie. Pani Buelow uważa, że stale postępującej zaważenie mężczyzny i równoczesne przyswajanie przez kobiety cech męskich, predestynuje kobiety ow. przejścia z rąk mężczyzn rządów świata, co nie jest bynajmniej objawem degeneracji, lecz logicznym skutkiem dokonanych w czasach ostatnich przemian w psychice ludzkości, objawem naturalnego postępu w rozwoju rasy białej, która tylko dzięki kobietom zdolna będzie utrzymać swe produkujące stanowisko w świecie.

Budki dla zakochanych. Okręg „Milwaukee”, będący własnością towarzystwa okrętowego „Hamburg-America Line”, posiada wśród wielu urzędzeń zapewniających pasażerom komfort i wygodę, również niestosowane dotąd jeszcze nigdzie urządzenia dla zakochanych par w postaci budek znakomicie odosobnionych od reszty pokładu i zapewniających zupełny spokój dla zakochanych, pragnących uchronić się przed natarczywą ciekawością współtowarzyszy podróży przez Atlantyk.

Śmierć założyciela skautingu amerykańskiego. W Chicago zmarł ostatnio w wieku sześćdziesięciu dziewięciu lat założyciel skautingu amerykańskiego, W. D. Boyce, od czterdziestu ośmiu lat stale mieszkający w Chicago. Organizacja skautów w Stanach Zjednoczonych („The Boy Scouts of America”) założona przez Boyce'a, liczy obecnie ponad 4 miliony chłopców.

Sprzedaje się kasa ogniowatwa małych wymiarów. Informacji udziela Urząd Gminy Zdzisław.

Unieważnia się zgubiona karta mobilizacyjną wydaną przez P. K. U. Baranowicze w roku 1928 na imię szeregowa rez Jana Krywickiego r. 19.5.

Józef Klodecki WILNO, Zamku kościoła Sw. Jana, wa 17 (obok ZRODŁO: Pończoch, rekawiczek, sweter, bluzek, sukien, bielizny damskiej, męskiej i innych przedmiotów konfekcji g-ianterji, płótna bielizniane, koldry watawe i pluszowe w WILNO. KIM WYBORZE. 1055—15

Szweckie „Diisla” do młynów, motory tartaków, stacji elektrycznych—najtęższa siła za pomocą w wodzie. Marka „Eliwi”. Dogodne warunki spłaty do dwóch lat WILNO, ul. Mickiewicza 27—tel. 12—47. ST. STOBERSKI.

REJESTR HANDLOWY

Do Wydziału Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Nowogrodzku, pod Nr. 7350, wciągnięto:

Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, pod firmą „Tarmlyn” w Baranowiczach, zawartą pomiędzy Eljokmem Kusznierem, Gdela Kusznierem, Oksiejem Kusznierem i Elifem Borysznikiem. Spółkę reprezentuje Eljokm Kusznier. Kapitał zakładowy 10.000 złotych. Spółka zawarta do 1-go stycznia 1933 roku.

(—) Br Downar-Zapolski p. o. St. Sekretarz

K. Rzepiński w. z. Sędzia Rejestrowy